

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

2. De pacto nudo & vetito.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

mandari etiam post mortem Principalis gratia autem facienda. V. C. à Commissario non, si res adhuc sit.

C A P. II.

De Pacto nudo & vestito.

Pactum aliud est nudum, quod in civili foro actionem non parit, licet pariat exceptionem, V. C. si alicui volenti & acceptanti nude promissisti, mutuo te daturum, dicitur nuda conventio, cuius naturalem, siue in conscientiae foro ortam obligationem, ius civile quidem non tollit, nec prohibet solutionem eius rei, de qua conuentum fuit: tamen ad vitandam multitudinem civilium actionum & litium, eiusmodi simplices conventiones non confirmat, id est, non vult ut iudex ad earum executionem debitorem compellat, nihilominus exceptionis beneficium contra Actorem ex simplici pacto siue conventionem obligatum tribuit.

Exemplum. Titius ex vendito debet tibi 100. aureos solvendo in die S. Georgij, tu autem eidem promissisti mutuo daturum aur. 100. hoc casu petentem te coram Iudice 100. aureos debitos. Titius exceptione promissi mutui repellere potest, idque ob remanentem obligationem naturalem, quae iure civili non plane extincta est, sed aliquos effectus retinet. V. C. Tribuens ius excipiendi, & compensationem utendi.

Pactum vestitum siue iure civili confirmatum dicitur, quod civilem actionem parit, V. C. exemplo competit emptori actio aduersus venditorem ad mercem sibi tradendam, numerato precio, qua actione instituta & causa cognita, Iudex compellit

Ii

pellit

pellit venditorem, secundum iustam petitionem actoris.

Pacta seu conventiones 6. modis confirmantur, ut ex ijs actio civilis oriatur 1. Pacta natura actio nomine vestita, V. C. emptio, venditio, locatio, conductio, societas, commodatum, depositum, &c. 2. Vestuntur pacta interuentu rei datae ob causam, quod accidere solet in contractibus in nominata, V. C. Conuenisti tu & Titius, ut dares ei 10. oues pro vno boue, vterque civili iure (non naturali & canonico) altero etiam inuito, resiliere potestis, ante traditionem. Postquam autem tradidisti oues Titio, competit tibi actio civilis, siue ea quae dicitur *condictio seu repetitio dati ob causam, causa non secuta*, siue ea quae dicitur *actio in factum*, seu *verbis praescriptis*, per quam compellitur contrahens ad praestandum id, de quo conuentum est, id est, bouem. 3. Vestitur pactum adiectione ad aliud pactum, iure confirmatum. V. C. si aedes Titio vendidisti, atque incontinenti pactum adiecisti, ut inquilinum te recipias, pactio ista aliàs per se conformis, adiectione ad traditionem confirmatur. 4. Confirmantur pacta per stipulationem, V. C. Promittis 10. promitto. Unde & verborum obligatio dicitur. Hodie vero pacta confirmantur publico tabellionis instrumentis vel etiam simplici scriptura, propria manu promissoris subscripta aut obsignata. 5. Confirmantur pacta legis auxilio. Nam iure nouo C. de donatione simplici donatione actio conceditur ad rei ita promissae traditionem. Item ex simplici dotis promissione. 6. Confirmantur pacta iuramento, ut etiam civili iure actionem pariant.

Si pr

Si pactum simplex initium sit cum expressione
causae, in foro canonico actio ex illo institui potest,
quod attinet causas, quae vel ratione materiae vel per-
sonae ad tribunal Ecclesiasticum pertinent. V. C. Si
manu Titij scriptum reperiatur, vel testibus pro-
bari possit, aut Titius ipse fateatur, se tibi donatu-
rum 100. propter praestita obsequia, compellitur
tibi fidem seruare. Si verò nihil aliud coram Iudice
ostendi potest, quam simplex promissio, tunc
Titius excipere potest, se promississe quidem sed cum
causa seu conditione pendente in futurum. V. C. si i-
psi obsequia praestiteris, quae praestita tamen non-
dum fuerunt; eiusque contrarium probandi onus in
reactorem rejiciet.

Nam neque iure civili ex stipulatu actio concedi-
tur contra promissorem, nisi constet vel probata
fuerit causa promissionis sicut constat l. 2. §. circa
primam speciem. ff. de doli mali & morus exce-
ptione,

C A P. III.

Quid sit Contractus & quotuplex.

Contractus (idem quod pactum) aliud est gra-
tuitum, quod ex vna tantum paciscentium
parte obligat, V. C. promissio stipulara vel nude
acceptata secundum ius naturale vel canonicum,
sine reciproca obligatione, item donatio sim-
plex etiam sine traditione modò sola liberali vo-
luntate declarata sit, actionem parit. Huc per-
tinet acceptilatio, per quam debitum à credito-
re debitori gratis remittitur, & quasi acce-
ptum

Ii 2

prum